

Stichting NIOC en de NIOC kennisbank

Stichting NIOC (www.nioc.nl) stelt zich conform zijn statuten tot doel: het realiseren van congressen over informatica onderwijs en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

De stichting NIOC neemt de archivering van de resultaten van de congressen voor zijn rekening. De website www.nioc.nl ontsluit onder "Eerdere congressen" de gearchiveerde websites van eerdere congressen. De vele afzonderlijke congresbijdragen zijn opgenomen in een kennisbank die via dezelfde website onder "NIOC kennisbank" ontsloten wordt.

Op dit moment bevat de NIOC kennisbank alle bijdragen, incl. die van het laatste congres (NIOC2025, gehouden op donderdag 27 maart 2025 jl. en georganiseerd door Hogeschool Windesheim). Bij elkaar zo'n 1500 bijdragen!

We roepen je op, na het lezen van het document dat door jou is gedownload, de auteur(s) feedback te geven. Dit kan door je te registreren als gebruiker van de NIOC kennisbank. Na registratie krijg je bericht hoe in te loggen op de NIOC kennisbank.

Het eerstvolgende NIOC vindt plaats op 18 maart 2027 in Arnhem en wordt georganiseerd door HAN University of Applied Sciences.

Reacties over de NIOC kennisbank en de inhoud daarvan kun je richten aan de beheerder:

R. Smedinga kennisbank@nioc.nl.

Vermeld bij reacties jouw naam en telefoonnummer voor nader contact.

Administratieve organisatie als gebruiksinstrument in de informatica

L. Pater, R.A.M. van der Zwet
Penta Scope b.v., Den Haag

Inleiding

Administratieve Organisatie (AO) en informatieverzorging zijn onlosmakelijk verbonden begrippen. Toch wordt AO weinig in het informatie-perspectief geplaatst en speelt in het informatica-onderwijs een ondergeschikte rol. Specialisten hebben het op een (geïsoleerd) voetstuk geplaatst. AO is echter primair een praktisch gebruiksinstrument voor allerlei disciplines. Integratie van AO en informatica wordt doorslaggevend.

Veranderingsprocessen, informatica en AO

Nog steeds verlopen automatiseringstrajecten vaak moeizaam en kosten teveel tijd en geld. De meeste problemen worden veroorzaakt door het onderschatten van het implementatieproces. Men vergeet dat implementeren reeds begint bij de start van een veranderingsproces.

Huidige rol van AO

Het komt zelden voor dat de AO een rol van betekenis speelt bij een veranderingsproces. De bestaande vastleggingen worden nagenoeg niet gebruikt. Op z'n best staat in het implementatieplan dat de AO-beschrijvingen aangepast dienen te worden.

Zo'n 'bijgehouden' AO is inefficiënt en kostbaar, terwijl van enig praktisch nut nauwelijks sprake is. Geen wonder dat AO gezien wordt als:

- een 'papieren tijger' die
- niet actueel is, en in de kast staat
- bedoeld voor accountants en interne controle.

De ware, integrerende rol van AO

Veranderingsprocessen verlopen efficiënter door de AO er vroegtijdig in te betrekken. Hierbij worden een drietal toepassingen onderkend:

1. diagnose en statusbepaling
In een actuele AO wordt de huidige situatie ondubbelzinnig weergegeven. Hierdoor is het een praktisch hulpmiddel voor statusbepaling, diagnose alsmede ter voorkoming van interpretatieverschillen.
2. knelpunten-analyse tijdens de actualiseringsfase
Door zo vroeg mogelijk tijdens veranderingsprocessen de gewenste AO te beschrijven, verkrijgt men een sneller en beter inzicht in de toekomstige situatie, worden knelpunten eerder onderkend en vindt een betere verdeling van de werkdruk plaats.
3. toetsingscriteria tijdens realisering en invoering
Aanvullend op de door de automatiseerder gemaakte ontwerpen geldt de AO als toets waarmee zowel de automatiseerder als de gebruiker een beter inzicht krijgen. Hierdoor worden afstemmingsproblemen eerder onderkend en de implementatietijd aanzienlijk verkort.

Multifunctionele AO in de organisatie

De AO, als weerspiegeling van de infrastructuur van informatie, is de gemeenschappelijke basis voor:

- taak- en functiebeschrijving
- opleidingen, gebruikersdocumentatie
- testplannen
- kwaliteitsplannen
- interne controle en EDP-auditing.

Deze basis wordt bereikt door het beheer van de AO in de lijn onder te brengen.

De staffunctionaris behoudt slechts een coördinerende, adviserende en facilitaire rol.

AO en opleidingen

In toenemende mate wordt geconstateerd dat de informaticus het aflegt tegen de materiedeskundige. Dit heeft alles te maken met de eenzijdigheid van de opleiding van de informatici, men leert onvoldoende de taal van de gebruiker te verstaan. Gebruikers worden opgeleid om automatiseerders te begrijpen: de wereld op z'n kop. Het wordt tijd dat informatici zich leren in te leven in de wereld en problematiek van hun klanten, de gebruikers.

Huidige rol AO

Als AO al op het lesprogramma staat, dan blijft de invulling meestal beperkt tot een globale theoretische behandeling.

Bovendien suggereren deze cursussen dat AO alleen een aangelegenheid is van interne controle en financiële verantwoording. Het ondersteunen van de bedrijfsprocessen komt nauwelijks aan de orde.

Bij de opleidingen wordt nauwelijks aandacht besteed aan de pragmatische en efficiënte administratieve organisatie van de bedrijfsprocessen. Het gevolg is dat de cursisten geen handen en voeten weten te geven aan de AO, en dus blijft de communicatiekloof bestaan.

AO binnen de informatica opleidingen

Voor een ieder die rondom de scheidslijn van verschillende disciplines werkt, zoals ontwerpers en adviseurs, is het van belang om inzicht te hebben in de taal en de materie die bij de betreffende disciplines horen.

Er moet een gemeenschappelijke basis zijn waarop de communicatie is gebaseerd. AO is deze basis.

Bij de reguliere opleidingen kan AO zorgen voor meer integratie tussen informatica en andere vakgebieden. Wellicht in de vorm van een oriëntatiecursus.

Voor het cursorisch onderwijs ligt het meer voor de hand om een algemene basiscursus AO te ontwikkelen. In deze praktisch ingerichte cursus ligt de nadruk op de analyse en weergave van de bedrijfsprocessen en de daarbijbehorende informatievoorziening.

In vervolgcursussen kan men de AO vervolgens efficiënt toespitsen op eigen vakgebieden zoals logistiek, financiële informatiesystemen en EDP-auditing.

De hulpmiddelen voor deze integrale aanpak zijn reeds beschikbaar, zoals workbenches waarin AO als onderdeel is opgenomen.

Slot

AO als multifunctioneel gebruiksinstrument leidt tot verlaging van de kosten, terwijl de baten stijgen.

Om de ivoren toren rondom de AO te slechten is het uitdragen van de nieuwe mogelijkheden de eerste en belangrijkste stap. Het moet de opleiders duidelijk zijn dat AO een belangrijke algemene basis is en thuis hoort in meer disciplines dan op dit moment onderkend wordt.

De huidige cursussen moeten pragmatischer ingevuld worden zodat AO voor een ieder toegankelijk wordt.

Ook informatici mogen zich niet meer afwenden bij het woord AO. Ze zouden zichzelf en de opdrachtgever aanzienlijk tekort doen.